

Actieonderzoek naar samenwerking tussen professionele en informele zorgverleners

Intensiever samenwerken met familie en vrijwilligers komt de revalidatiezorg en het herstel ten goede. Daar hebben zorgprofessionals, cliënten en naasten baat bij. Maar ja, hoe dan? Lobke Havens helpt werkwijzen ontwikkelen en implementeren.

Lobke Havens, actieonderzoeker en docent aan de HAN

Een interview met Lobke Havens

Revalideren doe je samen, ook met naasten en vrijwilligers

De intensievere samenwerking met zogenoemde informele zorgverleners is een lang gekoesterde wens in de zorg. Maar een werkzame aanpak ontbreekt. Lobke: "We weten dat zorgprofessionals niet altijd (durven) vragen wat naasten kunnen doen bij het revalidatieproces of welke taken zij kunnen overnemen. En ze vrezen dat het meer tijd kost. Daarom gaan we in de praktijk verkennen wat voor beiden wel en wat niet werkt. En wat nodig is om intensiever samen te werken."

Wat werkt, kan en mag

Lobke is als actieonderzoeker en docent verbonden aan de HAN en voert dit onderzoek met hulp van studenten uit. In de eerste fase vanaf september 2025 verzamelden ze succesvolle voorbeelden bij 14 zorgorganisaties, die geriatrische revalidatie bieden. Die worden nog gedeeld via een webinar. "Een manier en nieuwe werkwijze is om het opnamegesprek gezamenlijk te doen met een interprofessioneel team, de revalidant en een naaste. Dan wordt ook besproken welke taken naasten kunnen oppakken."

Bijvoorbeeld een mantelzorgende dochter, die 's avonds op bezoek komt en nu haar revaliderende ouder ondersteunt met eten en drinken. "Het is belangrijk om aan te sluiten bij de behoefte van de revalidant, en bij wat mantelzorgers en vrijwilligers kunnen en mogen." Over wat mag twijfelen zorgprofessionals soms, wat op voorhand zo'n gesprek over samenwerken kan belemmeren. "Afspraken over bijvoorbeeld insuline spuiten als een naaste dat thuis al doet", geeft Lobke een aanzet, "kun je in het zorgdossier vastleggen."

De baten

Het doel is minder werkdruk in de revalidatiezorg, en revalidanten én hun naasten beter voorbereiden op ontslag en daarna. "Je managet meteen de verwachtingen: revalideren doe je samen. Bovendien krijgen revalidanten meer eigen regie; ze zijn door de hulp van vrijwilligers en naasten minder afhankelijk van zorgprofessionals om bijvoorbeeld extra te oefenen", somt Lobke verwachte voordelen op. "Ja, het inregelen van samenwerken vraagt tijd, maar levert tijdens het revalidatieproces ook tijd op. En vaak lukt revalideren beter en leidt het tot grotere tevredenheid."

Vanaf februari 2026 gaat Lobke in de praktijk aan de slag, samen met een revalidatieteam van Attent. "Hoe zien jullie intensiever samenwerken? Meer familieparticipatie? Of zijn informele zorgverleners gelijkwaardig onderdeel van het revalidatieteam? En welke kansen zien revalidatieprofessionals?" Met alle betrokkenen ontwikkelen ze een nieuwe werkwijze, die ze daarna ook echt in de praktijk uitproberen, evalueren en bijstellen. Dat is het actiegerichte van dit onderzoek. "Samen ontwerpen versterkt de betrokkenheid; 'ontwerpers' zijn verantwoordelijk voor toepassing in de praktijk."

Tot slot volgt documentatie en verspreiding via een handreiking voor professionals en scholing voor studenten. Lobke geeft nu tijdelijk minder les, maar juist dit type onderzoek spreekt haar aan: "Samen ontwerpen we echt een verbetering voor op de werkvloer, een andere manier van werken, die aansluit bij de praktijk en die het zorgteam kan volhouden."

Het doel is minder werkdruk in de revalidatiezorg, en revalidanten én hun naasten beter voorbereiden op ontslag en daarna.